

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะในห้องสมุด

การพัฒนาคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา
ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3

บำรุง สุวรรณโชติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

20 ต.ค. 2546

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2546

169974

ISBN 974-9604-33-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุชาติ เถาทอง)

.....กรรมการ

(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 16 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2566

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม และ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุชาติ เกาทอง และ ดร.สุรัตน์ ไชยชนู คณะกรรมการสอบปากเปล่าที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

บำรุง สุวรรณโชติ.

44921453 : สาขา : การบริหารการศึกษา ; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : การพัฒนาคู่มือนิเทศการสอน / วิชาศิลปศึกษา / หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3

บำรุง สุวรรณโชติ : การพัฒนาคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 (THE DEVELOPMENT OF A HANDBOOK FOR THE SUPERVISION OF ART TEACHING IN ACCORDANCE WITH THE FOUNDATION CURRICULUM, LEVEL 3) อาจารย์ที่ปรึกษา: ชารี มณีศรี M.Ed., ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม ค.ศ., สมโภชน์ อเนกสุข กศ.ศ. 336 หน้า ISBN 974-9604-33-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้หลักเกณฑ์ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 นำมาบูรณาการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษาในหลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในด้านความเหมาะสมและความพึงพอใจของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 118 คน ในการเก็บข้อมูลได้นำคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ที่สร้างขึ้น ไปให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาใช้ และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าสอบถามความเหมาะสมและความพึงพอใจของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างคู่มือนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 มี 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ พื้นฐานด้านศิลปะ สื่อการสร้างสรรค์ด้วยทัศนศิลป์ และทักษะทัศนศิลป์ โดยใช้เวลาในการเรียนรู้ 40 ชั่วโมง

2. ประสิทธิภาพของคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 โดยศึกษาจากความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้คู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

44921453 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION ;

M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD : DEVELOPMENT HANDBOOK SUPERVISION / OF ART TEACHING /
FOUNDATION CURRICULUM, LEVEL 3

BOMRUNG SUWANNACHOT : THE DEVELOPMENT OF A HANDBOOK
FOR THE SUPERVISION OF ART TEACHING IN ACCORDANCE WITH THE
FOUNDATION CURRICULUM, LEVEL 3. THESIS ADVISORS : CHARI MANISRI,
M.Ed., PRASERT SOMPONGTHAM, Ph.D., SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D.,
336 p. ISBN 974-9604-33-4

The purposes of this research were to develop a handbook for the supervision of art teaching in accordance with the foundation curriculum, level 3, and to investigate its effectiveness in the aspects of appropriateness and satisfaction of art teachers. The sample consisted of 118 art teachers at the lower secondary education under the Department of General Education in Educational Region 12. A handbook for the supervision of art teaching in accordance with the foundation curriculum, level 3, developed by the researcher, was tried out with the art teachers. A set of 47 rating-scale questionnaires on appropriateness and satisfaction of art teachers was used for collecting the data. Mean and standard deviation were employed for the data analysis.

The findings were as follows :

1. The effectiveness of the handbook for the supervision of art teaching in accordance with the foundation curriculum, level 3, in the aspect of appropriateness was found appropriate at a high level.
2. The effectiveness of the handbook for the supervision of art teaching in accordance with the foundation curriculum, level 3, in the aspect of satisfaction was found satisfactory at a high level.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	4
กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอน.....	10
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาศิลปศึกษา ช่วงชั้นที่ 3.....	10
คุณภาพของผู้เรียนวิชาศิลปศึกษา ช่วงชั้นที่ 3.....	11
มาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	12
มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 สาระที่ 1 : ทักษะศิลป์.....	12
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนศิลปศึกษา.....	13

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา	17
ความหมายของศิลปะและศิลปศึกษา.....	17
การเรียนการสอนศิลปศึกษา.....	21
การเตรียมการสอนศิลปศึกษา	23
การดำเนินการสอนศิลปศึกษา.....	24
การผลิตและการใช้สื่อการสอน	28
การวัดและประเมินผล.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	65

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ก..... 66

ภาคผนวก ข..... 70

ภาคผนวก ค..... 77

ภาคผนวก ง..... 82

ภาคผนวก จ..... 85

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 336

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	37
2	แสดงการวิเคราะห์หลักสูตรการพัฒนาคู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษา ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3	45
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค และ สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค	46
4	แสดงผลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	47
5	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ การสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3	48
6	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการ ใช้คู่มือการนิเทศการสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3	49
7	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ การสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้	78
8	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ การสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านกิจกรรม การจัดการเรียนรู้	79
9	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ การสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านวัสดุสื่อและ อุปกรณ์การสอน	80
10	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ การสอนวิชาศิลปศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในรายด้านการวัดผล และประเมินผล	81
11	ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามรายชื่อ	83
12	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านและทั้งฉบับ	84

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
---	----------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University